

SPIS TREŚCI

PODZIĘKOWANIA.....	5
WSTĘP.....	11
1. Powrót tradycji?	11
2. Tradycyjne definicje i punkty oporu.....	15
3. W stronę koncepcji pamięci literatury i poetyk pamięci	17

Część I

Rozdział 1

KATEGORIA TRADYCJI – MIĘDZY KULTYWACJĄ, ODRZUCENIEM

I WYBOREM	25
1. Czym jest tradycja? Problemy z definiowaniem kategorii tradycji	25
1.1. Wprowadzenie w problematykę.....	25
1.2. Tradycja w sieci podobieństw.....	29
1.2.1. Tradycja jako rama, kanwa i kanon.....	29
1.2.2. Tradycja i transmisja wartości oraz ich funkcje w literaturze.....	33
1.3. Tradycja i jej opozycje.....	34
1.3.1. Uwagi wstępne.....	34
1.3.2. Tradycja i nowoczesność.....	35
2. Dwuznaczne oceny, skrajne propozycje i drogi na przyszłość	39
2.1. Wprowadzenie w problematykę.....	39
2.2. Modernistyczne tradycje definiowania tradycji.....	40
2.2.1. Uwagi wstępne.....	40
2.2.2. Awangardowa negacja tradycji.....	44
2.2.3. Awangardowe ambiwalencje	47
2.2.4. Pomiędzy awangardą a modernizmem – wertycyzm i koncepcja tradycji Ezry Pounda	56
2.2.5. Rekonstrukcja pojęcia tradycji. Koncepcja Thomasa Stearnsa Eliota i jej współczesne interpretacje	61

Rozdział 2

OD LĘKU PRZED WPŁYWEM DO ARIERGARDOWYCH INSPIRACJI.

KONCEPCJE TRADYCJI W DRUGIEJ POŁOWIE XX WIEKU.....	73
1. Tradycja – ożywcza czy zabójcza? Koncepcje Harolda Blooma, Waltera Jacksona Bate'a oraz Davida Perkinsa	73
1.1. Uwagi wstępne	73
1.2. Lęk przed wpływem – ucieczka od tradycji czy powrót do niej?.....	74
1.3. Tradycja jako kanon form zakazanych	79
1.4. Tradycja jako dialog między generacjami	81
2. Nieoryginalna ariergarda. Koncepcja Marjorie Perloff a problematyka tradycji i pamięci kulturowej we współczesnej poezji.	83
2.1. Uwagi wstępne	83
2.2. Oryginalność modernizmu vs. nieoryginalność postmodernizmu?.....	87
2.3. 'Nieoryginalnie' – czyli jak? Tropienie idei 'nieoryginalności' i próby scharakteryzowania współczesnej poetyki	88
2.4. Nieoryginalni Wielcy Mistrzowie Modernizmu	90
2.5. Między awangardą, modernizmem a postmodernizmem. Koncepcja ariergardy	95
2.6. 'Nieoryginalność' jako gra z pamięcią kulturową.....	99
2.7. Podsumowanie	101
3. Spór wokół pojęcia tradycji w polskim literaturoznawstwie.....	101
3.1. Uwagi wstępne	101
3.2. Dyskusja wokół pojęcia tradycji – przełom lat '60 i '70	102
3.3. Wyczerpanie problematyki czy zmiana języka mówienia o tradycji?.....	109
3.4. Podsumowanie	112

Rozdział 3

PRÓBA ODNOWIENIA DYSKUSJI WOKÓŁ PROBLEMATYKI

TRADYCJI – PERSPEKTYWA SOCJOLOGICZNA	114
1. Rola pamięci społecznej w procesie budowania tożsamości zbiorowej.....	114
1.1. Wstępne uwagi i rozróżnienia	114
1.2. Komponowanie wspomnień. Koncepcja Maurice'a Halbwachsa	116
1.3. 'Wynaleziona tradycja' jako źródło uprawomocnienia. Koncepcja Erica Hobsbawma.....	120
1.4. Tradycja czy nowoczesność? Koncepcja Anthony'ego Giddensa.....	122
2. Tradycja jako transmisja społeczna	126
2.1. Koncepcja Edwarda Shilsa. Proces transmisji a zmiany w obrębie tradycji.....	126
2.2. Wartościowanie, selekcja i błędne odczytanie. Koncepcja Jerzego Szackiego	129

Rozdział 4

PAMIĘĆ W LITERATURZE, PAMIĘĆ LITERATURY CZY LITERATURA JAKO MEDIUM PAMIĘCI? PODSTAWOWE PROBLEMY Z PRÓBĄ POGODZENIA PERSPEKTYW BADAWCZYCH

LITERATUROZNAWSTWA I MEMORY STUDIES	135
1. Kategorie pamięci kulturowej, zbiorowej i społecznej. Polityki pamięci	135
1.1. Wprowadzenie w problematykę	135
1.2. Koncepcja pamięci kulturowej Jana Assmanna wobec kategorii tradycji i spostrzeżeń Maurice'a Halbwachsa	136
1.3. Funkcje i formy pamięci. Koncepcja Aleidy Assmann	140
1.3.1. Pamięć jako <i>ars i vis</i>	140
1.3.2. Jednocząca moc pamięci. Pamięć jako źródło politycznej zmiany ..	142
1.4. Konstruowanie zbiorowej tożsamości. Polityki pamięci w teorii Jeffreya Olicka	146
2. Od literatury jako medium pamięci do poetyki pamięci	149
2.1. Zarys problematyki	149
2.2. Czym może być literatura dla pamięci kulturowej? Perspektywa memory studies	151
2.2.1. Literatura jako medium, metafora i model pamięci	151
2.2. Czym może być pamięć kulturowa dla literatury? Perspektywa literaturoznawcza	153
2.3.1. Literatura jako rezerwuuar form pamięci. Koncepcja Birgit Neumann	153
2.3.2. Intertekstualność jako pamięć literatury. Koncepcja Renate Lachmann	156
2.3.3. Medium i re-prezentacja. Literatura i pamięć kulturowa w koncepcji Astrid Erll	158
2.3.3.1. Funkcje literatury jako medium pamięci.	158
2.3.3.2. Pamięć literatury a sposób funkcjonowania literackiego kanonu	161
3. Literatura jako re-prezentacja pamięci. Retoryka i poetyka pamięci	163
3.1. Retoryka pamięci w koncepcji Astrid Erll	163
3.2. Poetyki pamięci	168

Część II

Rozdział 1

POSZERZANIE I UTRWALANIE TRADYCJI. JACEK PODSIADŁO JAKO TRADYCJONALNY BUNTOWNIK

1. Poezja szybkiej obsługi	179
1.1. Narcystyczny anarchista?	179
1.2. Perła z Jabłonexu	183
1.3. Rozmowa z tradycją – wzdłuż biograficznej osi	185
1.4. Zwroty poetyk	188

2. Gdy nie sposób wyzwolić literatury z 'obowiązków'	193
2.1. Przełomowa poezja czy poezja przełomu?	193
2.2. Buntownik uwikłany w tradycyjne spory	201
3. Interteksty w służbie poety	212
3.1. Konwencja i kontestacja, czyli o kreowaniu wizerunku poety	212
3.2. Model poetycki Jacka Podsiadły wobec poetów modelowych	219
3.3. Nosiciel empatycznej pamięci	228

Rozdział 2

AUTENTYCZNE HISTORIE, KLISZE I POLEMIKI, CZYLI MARCINA ŚWIETLICKIEGO GRA Z KONWENCJAMI	240
1. Nasz poeta czy nasz buntownik?	240
1.1. Rażąca dysproporcje	240
1.2. Różnić się – oto jego zadanie	242
1.3. Artystyczna i intelektualna nieuczciwość	245
1.4. Po niczyjej stronie	249
2. Autentyczna historia	253
2.1. Wstęp do opowiadania	253
2.2. Wietrzenie tradycji	259
3. Intertekstualne nawiązania z odwróconym wektorem zależności	266
3.1. Intertekstualne klisze	266
3.2. Polemiki i powtórzenia	272
3.3. Od-tworzona, odwrócona pamięć	276
3.4. Cytaty z niczego	281
3.5. Otwarcie, rozbicie, roztopienie	287
3.6. Podsumowanie. Kalkowanie tradycji	292

Rozdział 3

(PRZE)TRWANIE PRZESZŁOŚCI W TWÓRCZOŚCI TOMASZA RÓŻYCKIEGO. ZBIERANIE, POWTARZANIE I POZOSTAWIANIE MIEJSCA	296
1. Powrót do przeszłości jako następstwo przeszłości	296
1.1. Zarys problematyki	296
1.2. Wspólnotowe doświadczenie wyrażone w osobistej historii – „Dwanaście stacji” jako poemat modelowy	297
1.3. Niejednoznaczna pamięć	305
2. Zbieranie śladów prywatnych historii	309
2.1. W świecie entropii	309
2.2. Rozbity podmiot czy 'podmiot zbierający'?	319
3. Tekstowe i pamięciowe powtarzanie przeszłości	323
3.1. Cytat oswojony vs. cytat wywrotowy	323
3.2. Przeszłość jako matrix i magma	328
3.3. Miejsce na to, co może się przypomnieć	334

Rozdział 4

GUBIENIE ŚLADÓW I TROPIENIE PRZESUNIĘĆ, CZYLI CZYTELNIK W GRZE ANDRZEJA SOSNOWSKIEGO	344
1. Trudny poeta, bezradny krytyk	344
1.1. Wpisywanie w tradycję i szukanie klucza	344
1.2. Krytyk jako zakładnik	347
1.3. Cytat jako unik	351
1.4. Od sensu do języka i z powrotem – historia pewnej ucieczki	354
2. Cytat jako wyzwanie i prowokacja	357
2.1. Gra w 'znajdź odniesienie'	357
2.2. Zacieranie śladów	362
3. Lektura uwikłana	365
3.1. Gubienie śladów	365
3.2. Tropi na bocznym torze	370
4. Cytat w sieci języka	376
4.1. Podważanie odniesienia, szukanie pogubionego słowa	376
4.2. Rozprzeganie języka, zacieranie podmiotowości	384
4.3. Podsumowanie	390
OD TRADYCJI DO POETYK PAMIĘCI. PODSUMOWANIE	395
Wciąż powracające pytania	395
Od struktury do sieci i magmy	400
Poszerzanie i rozpieranie kategorii tradycji, czyli zmiany jej zakresu	404
Coraz bardziej nieoczywista intertekstualność	407
Literaccy prekursorzy i strategie budowania własnego obrazu poety	412
Zmieniające się modele poezji	417
Tradycja i pamięć kulturowa jako przestrzeń budowania tożsamości	422
Odbiorca u podstaw	426
Współczesna poetyka pamięci wobec tradycji	431
BIBLIOGRAFIA PRACY	438
INDEKS OSÓB	449